

MAGYAR Bányászlap

HUNGARIAN MINERS ORGAN

THE ONLY HUNGARIAN MINERS ORGAN IN THE U. S. A.

A CSÁKÁNYTÓL A TOLLIG.

(Bemutatószöveg.)

(H. M.) Mint annyi más magyar, e szerény írója is jobb hazát jött keresni és mint annyi más ujonnan érkezett bevándorolt, kinek kézműves mestersége nincs, e sorok írója is a fekete gyémántok sötét birodalmában, magyarosan a zénbányában kezdte amerikai pályafutását.

Az 1907 kora tavasza egy pennsylvániai bányában talált, a hol a bányász mesterség megtanulásán kívül sok oly dolgot láttam és tapasztaltam, amelyek örök nyomot hagytak lelkemben.

Fár havi bányászkodás után a kenyérgond más foglalkozás felé sodort, míg végre a vasgyár, kőbánya, ujságírás, hivatalnokoskodás után ismét visszavágytam a bányák és különösen a bányászok közé és megszereztem egy ismert new yorki cég utazói állását, hogy azöntul állandóan a bányatelepeket járhassam.

Most végre visszatérek az első foglalkozásomhoz, a bányászsághoz, hogy tollal szolgáljam magyar bányásztestvéreim érdekeit s átvetem e bányászlap szerkesztését.

E szerénytelennek tetsző bemutatásért iktattam ide, hogy ismerkedjünk meg egymással, az író és az olvasó és amint én ismerem a magyar bányászokat, a kikhez engem a magyar vér rokonságán kívül és felül is, mint volt bányászt a közös sors és foglalkozás rokonsága is köt; úgy szerezzenek tudomást a magyar bányászok is, hogy a lap szerkesztője bányász, a ki közvet-

len tapasztalatból ismeri és átérti a bányászok sorsát és helyzetét és a ki igazi testvéri szeretettel jár köztük az irásával.

Bányászkodásom első idejében is tapasztaltam, hogy a magyar bányászok nem képeznek egy oly egységes csoportot, mint arra szükség lenne és a mit szinte a létérdekük követel meg.

A magyar napilapok, melyek pedig igazán mindent megtesznek a magyarságért és a melyeknek a hirszolgálaton kívül állandó küzdelmet kell folytatni az összmagyarságért, nem tehetik, hogy még külön foglalkozási ág szerint szakok érdekében és szükséglete szerint is foglalkozzanak a másfél milliányi annyi foglalkozási ágra oszló magyarok dolgaival, szükségét éreztem hát ezernyi magyar bányászszal együtt én is, hogy a százötvenezer nyi föld alatt küzdő magyarságnak egy külön sajtó-organuma legyen.

Annak a másfélszázezer magyarnak, a kiket a mostoha hazai viszonyok Amerika földje alá üttek, hogy ott szerezzék meg a sokszor szemrehányt, panaszos dollárokat, különleges viszonyaik közt különféle bajuk, szükségletük, panaszuk és megbeszélni valójuk van s e célra nem képes helyt adni a napi sajtó.

Ha a magyar bányász munkát eszerél, kénytelen végigvándorolni hat országot, mert nem tudja, mely bányákban jobbak a viszonyok, hol van szükség munkásra.

Ha a magyar bányászt baleset éri, ha visszaélnék tájékozatlanságával, ha bármily panasza van, tapogatóznak és csak a legritkább esetben (ha külügyi képviselőnkhez viszi véletlenül jó sorsa) bír baján segíteni.

Ha szembe vagy összekerülnek a magyar bányászok érdekei az amerikai bányászok érdekeivel, nincs ki őket az amerikaiak közt és a munkaadónál kellőképpen képviselje.

Minezen szükségleteket és hiányokat lesz hivatva a Magyar Bányászlap pótolni.

Lapunk összekötő kapesot óhajt képezni a montanai, coloradoi, tenessei, michigani érebányászok, a pennsylvániai, west virginiai, ohioi, illinoiszi szénbányászok és a new yorki és new jerseyi kőbányászok közt, rövidebben lapunk minden sora a magyar nyelvű bányászok érdekében íródik s a köztük történő eseményeket örökíti meg.

Felkérjük az összes magyar bányásztestvéreket, lakjanak bármerre az Egyesült Államokban, álljanak közénk és segítsenek bennünket munkánkban.

Keressenek fel bennünket a bányatelepen előforduló hírekkel és vegyék igénybe lapunk szívesen rendelkezésükre bocsátott hasábjait a bányászok sorsát és helyzetét tárgyaló közleményekkel

Legyen munkatársunk Amerika minden magyar bányásza.

—o—

Same size - blocked
Saturday

A magyar bányatelepek hírei.

Calumet, Mich. Az itteni áldatlan viszonyok végre megváltoztak és újvren rendszer mederben kezdjük meg a munkát. Azok a magyar testvérek, a kik a Wolvering, Kearsarge, Allouez, Copper City és mohawki bányákból más vidékre távoztak, bátran visszatérhetnek régi helyükre, hogy munkájukat folytassák, mert a zavargásnak teljesen vége.

Congo, O. A congói bánya még mindig ég és nincs kilátás rá, hogy a közel jövőben elolthatják. Honfitársaink a közeli bányákba mennek dolgozni, — mert a Sugar Creek Coal Companynak, melynek a congói bánya tulajdona, több bányája van e vidéken. Minthogy azonban az összes ohioi bányák megszorított üzemmél dolgoznak, új munkásokra nincs szükség s e vidékre kívánczó honfitársaink könnyebben kapnak munkát Zanesville, O. gyáraiban, melyekben nagy munkáskereslet van.

Granite City, Ill. A vidékünkön levő bányák rendszerben vannak és honfitársaink találhatnak bennük alkalmazást.

Boxter, W. Va. Az itteni bánya leszállított üzemmél működik. Állandóan jól megy azonban a munka a szomszédos Granttown és Montana Mines plézeken, hol magyar munkásokat szívesen alkalmaznak.

Ward, W. Va. A munka esendesen megy, a bánya nem dolgoztat minden nap.

Holden, W. Va. Az összes bányákban jól megy a munka és gyakorolt bányászok itt mindig kaphatnak alkalmazást. A ki munkát akar, írjon Mr. A. Kovács címére, Holden, W. Va.

A szomszédos Monitor, Cora Yima és Coal Branch-i bányák leszállított üzemmél dolgoznak.

Gary, W. Va. Garyben a munka elég jól megy. A magyar élet itt elég élénk, mert több magyar egylet és két magyar zenekar van a plézen. A ki ide akar jönni, kap éppen munkát, bár kocsihány miatt nem dolgozunk minden nap. Felvilágosítást ad Bodnár Bácsi a welchi magyar vendéglős is, kit minden átutazó magyarnak érdemes felkeresni.

Pocahontas, Va. E vidéken a munka elég jól megy és magyar bányászok jó munkát találnak bármikor a környékbeli bányákban.

Dante, Va. Itt a munka állandóan jól megy és magyar munkást szívesen alkalmaznak. A ki munkát akar, írjon e címre: Clinchfield Coal Co., Dante, Va.

Norton, Va. A helybeli bányában nem megy jól a munka, de a közeli Glamorgan, Toms Creek, Stonega és Roda-i bányákban teljes erővel dolgoznak és a magyarok kaphatnak bennük mindig munkát.

Monitor, W. Va. A munka itt lassan megy, de a szomszédos Holdenben vesznek fel munkásokat.

A magyarok egyébként vigan vannak és nagyban készülnek — keresztelőre. Zékány János honfitársunkat ugyanis kedves neje kisleánnyal ajándékozta meg.

Holden, W. Va. Kovács Sándor amerikaszerzte ismert honfitársunkat súlyos csapás érte, a mennyiben 15 éves fia hastifuszban megbetegedett és a helybeli kórházba került. Az egész vidék magyarsága osztozik Kovács honfitárs bánatában s reméljük mindnyá-

jan, hogy a fiu rövidesen felépül súlyos bajából.

Wehrum, Pa. A munkaviszonyok itt nem a legjobbak, magyarok ne jöjjenek erre a vidékre munkát keresni.

Iselin, Pa. Bányánk csak fél üzemmél dolgozik, új munkást itt most nem vesznek fel.

Uniontown, Pa. Sem a gyári, sem a bányamunka nem megy jól vidékünkön, hihető azonban, hogy újvren megváltoznak a viszonyok, mert a gyárak megtartják munkásaikat.

Portage, Pa. Itt a munka jól megy gyakorolt bányászok kapnak alkalmazást.

Proctor, Vt. A környéken levő márványbányákban a közelgő tél dacára is jól mennek a munkák és szívesen alkalmaznak új munkásokat. A fizetés \$1.75—2.00 naponta.

Mt. Hope, N. J. A munka itt nem megy jól és a magyarok tömegesen hagyják el e vidéket.

Whiterbee, N. Y. A munka az itteni ércbányában jól megy mindig és szívesen vesznek fel magyar munkást. Kereset \$2.25—3.00 naponta.

Depew, N. Y. A bányákban e vidéken csak keveset dolgoznak.

Duluth, Minn. Vidékünkön a zavargásnak vége és új erővel fognak a bányászok a munkához. A kik szeretnek a hideg vidéken dolgozni, bátran visszajöhetnek, mert munka lesz bőven. Lehet keresni \$3.00-t naponta.

Pittsburgh, Pa. Minthogy a közelgő újvren a gyárak leszállították nagyrészt az üzemet, a bányák az egész Pa államában mérsékeltlen dolgoznak, újvren utánra azonban a helyzet javulni fog.

Csendesedik a csákányzaj.

Szünik a munka. Amerikaszerzte zárják a gyárakat, esökkentik a munkát és a gyári munka esökkentével természetsszerűleg a bányák üzeme is esökkenteken egy keveset.

Kétségbeesésre azonban nincs ok! Még most a bányákban jól dolgoznak és a bányászok ha egy-egy napot kénytelenek is pihenni vasuti kocsik hiányában, a szénre szükség van! Csak ha

az üres vasuti kocsik benn állnak a bányatelepen akkor nem dolgoztatnak, csupán ez esetben nem lesz szükség a szénre.

A gyári munka is helyre fog állani azonban újvren után és ismét a rendszer mederben fog a munka tovább folyni.

A szénbányászoknak a jövő évre kettőzött erővel kell dolgozni. A készülő Panama csatorna szénrakodó állomása-

ihoz nagymennyiségű szén van rendelkezve, úgy hogy a Virginia-i, Kentucky-i és West Virginia-i széntermelők túl is vannak halmozva rendeléssel.

Az ércbányák már félév óta tétlenek lévén, most kettőzött erővel fognak munkához s a vas- és rézbányák jövő évi termelése túl fog haladni mindeddigi rekordot.

5082

55

Blach

A kőbányákban is javulni fognak a viszonyok.

Azt a tanácsot adjuk hát minden bányásznak, hogy ne hagyja ott helyét, ha egy-két nap nem is dolgozhat egy héten, mert a gyárakban a viszonyok most igazán nem jók, haza Magyarországra pedig nem érdemes ily rövid időre menni, mert a viszonyok pár hét alatt feltétlenül megjavulnak mindenfelé, ha pedig az ember hazamegy, nagy kérdés, hogy vissza tud-e jönni otthonról.

Természetesen, a ki végleg hazaköltözik, az jobb alkalommal, mint karácsonyra, nem is örvendeztethetné meg övéit hazatérésével, de a kit csak a rossz munkaviszonyok aggasztanak, az maradjon veszteg, ne utazgasson ide-oda, mert azzal csak a pénzt szórja és három hónapig megélhet annyi pénzből, mint a mivel az országot végigutazza, még akkor is, ha semmit nem dolgozik.

A CHARLESTONI ANGOL LAP A MAGYAR Bányászokról.

A magyar bányász főlényét hirdeti a bányatulajdonosokon felül immár az angol sajtó is és a 'Charleston Herald' című angol lap november 27-iki száma szó szerint a következőket írta rólunk (magyar fordításban):

A magyar fajt szeretik West Virginiában.

Köztudomású tény, hogy a bevándorolt bányászokat szeretik a tulajdonosok, de kevesen tudják, hogy az összes népfajok közül amagyar fajt becsülik a legtöbbre. A magyarok józan és szorgalmas munkások és a múlt hónapban történt Pocahontason, hogy Beno András magyar munkás 102 dollár fizetést huzott 25 munkanapra.

Bár összesen 4900 tiszta magyar bányász van West Virginiában, ők képezik a bányászság legértékesebb elemeit és a bányatulajdonosok mindent elkövetnek, hogy magyar munkásokat kapjanak.

Nem kényszerítik őket, hogy a Company Store-ban vásároljanak s így fizetésüket kéthetenként készpénzben kapják meg."

Igy dicséri a magyar munkást az angol sajtó s értékesebb, szorgalmasabb és józanabb munkásnak tartja őket, mint Gompers és az A. F. L. egész gárdáját. A mi azonban a west virginiai fényes helyzetet illeti, arra még visszatérünk.

A Bányász.

Fényes naptól ragyog az Isten kék ege,
Alant hideg, sötét a bánya ürege
Mig nappal van s munkál ember, állat,
A föld gyomra sem nyugszik, ott is van
ki fárad.

Halovány bányász-nép izzasztó munkában

Tördeli a sziklát örök éjszakában,
A bánya milyen nagy áldozatot kíván,
Csaka maga a bányász tudhatja igazán.
Fenn a fényes arany milyen vígan járja
Van, ki csak úgy szórja s meg sem is
gondolja:

Mennyi baj, küzdelem, fáradság az ára,
S mennyi népet nyel el a bányának
gyomra.

F. L.

TÁRCZA

EGY FÉRFI ÉS KÉT NŐ. Írta: Bács Imre.

Csend volt. A leány lehajtotta fejét. s remegő ujjakkal babrálta az asztalon végigfutó csikediszt. Az arca lehangoltságot tükrözött és a szemei nedveségben usztak. Szántó a leányhoz lépett, egyik kezét a székre tette, a melyen a leány ült, a másik kezével az asztalra támaszkodott, azután lehajolt hozzá. A vonásain valami levert, szomorú kifejezés telepedett meg.

— Hát látja, Rózsika, ez a mi sorunk, — mondotta fájdalmasan. — Szeretjük egymást és nem lehetünk egymásé, mert későn találkoztunk. Én mindíg ilyen szerencsétlen voltam: az egész életem küzdelem, elhibázás s szenvedés közt mult el. A sok vergődés után most aztán eljutottam magához, de még se lehetek boldog, nem vehetem el, mert nekem feleségem van. Egy hűtlen asszony. Egy rossz asszony. Tudom, hogy megesal és látja, némán el kell

tünnöm az oldalam mellett, mert a törvényes feleségem. Nagyon sokat szenvedek a miatt a csunya élet miatt, a melyben vergődöm és azért, mert nem rughatom fel azt a nőt, úgy hogy magát emelhetném a helyébe. Egy bűnös asszony mellett kell eltölteni a fiatal-ságomat.

— A feleségétől megszabadulhat, ha akar, — mondotta halkan és félénken a leány. — El lehet válni tőle.

— Tudom, — felelte csöndesen Szántó. Én nem válhatok el tőle. Ne felejtse el, hogy gyermekünk van: egy kis leányunk van. Mi történne azzal?

A leány lassan föltekintett a férfit, miközben a szemeiben valami meleg fény csillant meg.

— Én az édes anyja tudnék lenni annak a kis leánynak, — mondotta bátor-talanul.

Szántó lehajolt a leányhoz és hálásan, gyöngéden megcsókolta a homlokát.

— A maga lelke csupa jóság. Maga nagyon szerethet engemet: mindenre képes lenne értem. Már én is gondoltam arra, hogy elvállok a feleségemtől, mert az volna az egyetlen megoldás, de nem lehet. A gyermekem kívül más körülmények is megakadályozzák. Nincs bizonyítékom a hűtlenségére. Én tudom, hogy megesal, szinte a szemem láttára esal meg, azonban nem bírom bizonyítani. Módfölött ügyes asszony, ígyáz magára. Azután a álás hosszú ideig tart. talán évekig is elhúzódik. Mit esinálnánk mia ddig? Hol lenne? Az anyjánál? Hogy állandóan lássa maga előtt az anya rosszaságát. Hogy az anyjae lidegenitse tőlem az alatt az idő alatt az ártatlan kis szivét. Hát látja, ezek akadályoznak meg abban, hogy belekezdjek a kétes kimenetelű válópörbe. Ha tudnám bizonyítani az asszony hűtlenségét, akkor másképp állna a helyzet. De így... nem lehet. Nem merem elkezdni a válást.

A leány lehangoltan révedt maga elé. Az asztalfutót simogatta, miközben az arca halavány volt s a szemeiben valami fájdalmas fény remegett. Lassan fölnevezett Szántóra.

Szántó az asztal mellé ült és a tenyerébe hajtotta a fejét. A vonásain levertség telepedett meg.

— Nem tudom, — mondotta halkan.

(Folytatása az 5-ik oldalon)

MAGYAR BÁNYÁSZLAP

Hungarian Miners Organ

The only Hungarian Miners Organ
in the U. S.

Publisher — Kiadó:

Magyar Bányászlap Publishing Co.

Előfizetési ár egy évre \$1.00
Megjelenik minden csütörtökön
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
157 E. 4th St., — — — — New York**ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.****Bányásztestvérek!**

Százötvenezeren szedjük az ércet, követ és szenet Amerika földje alól, mi, Magyarország napsugaras rónáiról ide szakadt mostohagyermek, a felpanaszolt és oly nehezen szerzett dolláro-kért.

Mostoha gyermekei voltunk elhagyott édes hazánknak, nem szeretett fogadott gyermekei vagyunk ennek az új hazánknak és — mostoha testvérei vagyunk egymásnak is.

Nem tudunk egymásról, nem törődünk egymással és másfél-száz ezren keressük a boldogulást külön-külön, a helyett, hogy ily nagy hadserege a csákánynak egy akarattal közös összetartással döngetné az idegen föld gyomrát a megélhetésért.

Magyar bányászok! Legyünk végre édes testvérei egymásnak, keressük, találjuk meg egymásban a testvért, tartozunk együvé, szeressük egymást, hiszen egy a mi hazánk, egy a multunk, a fájdalmunk, a reményünk, egy a sorunk és egy a — végzetünk.

A **Magyar Bányászlap** egy táborba akarja hozni a magyar bányászokat, hogy mint egy szerető család tudjunk egymásról, segítsünk egymáson és haladjunk együtt jobb jövő felé.

A **Magyar Bányászlap** ismertetni foja a bányatelepeket, a munkaviszonyokat. Közölni fogja a bányák és bányászok híreit, előmozdítja a magyar bányászok érdekeit.

Minden magyar bányásznak érdeke tehát, hogy előfizessen e lapra, melynek előfizetési ára oly csekély, hogy ezt könnyen nélkülözheti minden bányász.

A **Magyar Bányászlap** előfizetési ára egy dollár egy évre. Tessék egy papírdollárt egy borítékban e címre küldeni:

Hungarian Miners Organ

157 E. 4th Street

New York, N. Y.

A magyar bányászok jóindulatát kéri

A Bányászlap kiadóhivatala.

Lapunk legközelebbi száma dec. 15-én s azontul minden csütörtökön jelenik meg. Az előfizetés újévtől számít.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H.ék, Hungary. A szerkesztő önköre gondol munkája kezdetén.

L. Gy., New York. Pár nap alatt levél meg az ön címére.

Darvas, Cleveland. Szives soraiért köszönet és szívélyes üdvözet.

Hevesi. Ez az első fecske. Nem lesz tán hideg rá?

R. S., New York. Várjuk önt a munkához.

H. M. Mint az első számban is látja, olyan dolgokat közlünk, a mik a bányászokat érdeklik.

WEST VIRGINIAI ÉS VIRGINIAI MAGYAR BÁNYÁSZTESTVÉREK!

A west virginiai és virginiai magyar bányatelepeket a közeli napokban meg fogja látogatni

HIMLER MÁRTON ur,

aki lapunkat minden tekintetben képviseli, hogy ez egyedüli magyar bányászlap részére előfizetéseket és hirdetéseket vegyen fel.

Himler Márton ur, akit mint a Nyitray Emil volt utazóját ismer West Virginia és Virginia magyarsága, fel van hatalmazva pénzt felvenni.

Ajánljuk őt a bányászok jóindulatába!

Egy férfi és két nő.

(Folytatás a 3-ik oldalról)

— Nem tudom.

Elhallgattak. A leány fölvette az asztalról a kézimunkáját s dolgozni kezdett rajta. Szántó szivarra gyújtott, azután lassan, elmélázva füstölt, miközben a leányt nézte. Az arcán lehangelő kifejezés ült, a lelkében valami sajgó, elfogódott érzés hullámozott, a szemei lassan nedvességbe lábadtak. Fölállt, a leányhoz lépett, egyik karjával átölelte a nyakát, a másik kezével gyöngéden fölemelte a fejét és megcsókolta a száját.

Szántó elment a leánytól. Az uton szomoruan haladt előre: bágyadtnak érezte magát és valami csüggedt, fájdalmas hangulat nyomta meg. Nagyon egymásé? Miért kell nekik a tehetet-sajnálta a leányt. Miért nem lehetnek lenégben ergődni? A feleségére gondolt és keserűség fogta el, mert a miatt az asszony miatt nem lehetnek boldogok. Egy romlott nő miatt. Azt bizonyosan tudja, hogy az asszony megcsalta, már régen rájött, sőt a szeretőjét is ismeri. Egy fiatal, gazdag férfi, a ki ruházza a feleségét, szórakoztatja és pénzt ad neki. Az asszony azt hazudja, hogy irodában dolgozik, minden nap elmegy hazulról, a kedvesénél tölti el az időt, de azért minden hónap elsején hazaviszi a fizetését, azt a pénzt, a mit a barátja ad neki. A fizetését. Ő elfogadja a pénzt és él belőle. Pfuj, ez undorító. Ez nem mehet így tovább. Eddig eltűrt mindent, a kis leánya miatt tűrte el, magával nem törődött, mert a sorsa érzéketlenné törte, megunta az életét, fásult lett minden iránt és némán vergődött a sárban. El volt keseredve. A leány azonban magához térítette, úgy hogy most már látja, miben élt eddig. A pocsolyában élt eddig. Háte z így nem mehet tovább, nem tűri némán maga mellett azt a romlott nőt, nem engedi érvényesülés nélkül elmulni az oldalán az életét, mikor itt van a leány, a ki mellett föllehetné a boldogságot.

Szántó hazaért. Az előszobában levette a felöltőjét, meg a kalapját, azután a szobába ment. Mikor benyitotta az ajtót, önkéntelenül megállt. Az elegáns kis fészek kellemes félhomályban uszott, a butorok fel voltak diszítve csecsebecsékkel, a levegőt valami finom

könnyű illat itatta át és az asztalon álló vázában friss virágok pompáztak. Az asszony a szobában volt. Mikor az ura benyitott, elsápadt s a szemeiben meglepett, ijedt fény rebbent föl. Meg volt döbbenve.

Szántó lassan körüljártatta a tekintetét a szobában. Az arca halavány volt s a vonásai valami keserű kifejezést tükröztek. Csendesen becsukta az ajtót, azután az asztalhoz ment és leült. Egy pillanatig fanyarul jártatta a tekintetét a feleségén.

— Ugy látszik, korábban jöttem haza, mint kellett volna, — mondotta hal-
kan.

Az asszony fehér volt. Egy diszasztalka előtt állt, a melyen remegve és nyugtalanul rendezgette a csecsebecsét. Nem felelt.

Szántó újra körüljártatta a szemeit a szobában.

— Kit vár, Lili? — kérdezte lassan.
— Már megint ide jön az az ember?

Az asszony megrezzent: az arca még fehérebb lett egy árnyalattal s ijedten elszorult lélekzettel állt a helyén. A szeme szögletéből lopva az urára nézett, egy pillanatig szorongva, hevesen dobogó szívvel vizsgálta a vonásait, majd erőt vett magán s az ura felé fordult.

— Milyen ember? — kérdezte lassan és értelmetlenül, miközben nyugodtságot akart szinlelni, a hangja azonban fojtott volt.

A férfi száján keserű mosoly jelent meg.

— Az az ember, — felelte gunyosan.

— Az, a ki ide szokott jnni és a kit most vár. Nem emlékszik rá? Ez igazán érdekes. Maga nem tudja, kit vár, persze, maga már előre nem tud semmiről semmit. Hát majd én elmondok mindent. Az bizonyos, hogy valaki ide fog jönni ma, mert nagyon kipiperézta a lakást és nagyon kiesinosította magát, a mire az én kedvemért nem szokott fáradságot pazarolni. Az ő tiszteletére teszi csak ezt; tudja, a másíknak a tiszteletére.

Az asszony a intaszékhez ment, beleereszkedett, azután kényelmesen elhelyezkedett benne. Az ura felé nézett s lassan, közönyösen jártatta rajta a pillantását. Nyugodt volt: a vonásain valami üres, egykedvű kifejezés ült.

— Most már igazán nem értem magát, — mondotta. — Miket beszél itt össze?

Szántó fanyarul, kesernyésen elmosolyodott, majd elfordította a fejét az asszony felől, lenézett az asztalra s a irágvázát kezdte babrálni.

— Hát csak tagadjon, Lili, — mondotta csendesesen — Mindent tagadhat, a mi semmit sem változtat a dolgon, mert én azért tudom, hogy ki fog idejönni ma. Egy csinos, fiatal férfi, valami Kun Sándor vagy Béla, nem emlékszem már a nevére. Tudja, az a rokona, a kit itt értem, mikor egyszer váratlanul hazajöttem a hivatalból. Maga azt mondta, hogy egy vidéki rokona, én azonban tudtam, hogy ki. Akkor fedeztem föl. Mikor be akartam menni a szobába, észrevettem, hogy valaki volt magánál és önkéntelenül hallgatództam. Csókolóztak, közben halkán, boldogan nevetégltek, szóval szerelmeskedtek. Benyitottam. A diványon ültek és a férfi karjaiban tartotta magát. Mikor beléptem, szétrebbentek; ijedtek voltak, sápadtak voltak és meg voltak zavarodva. Én mindent láttam, de azért úgy tettem, mintha semmit se vettem volna észre. Hát azt a Kunt várja ma is, az ő számára piperézta ki magát, mikor ide jön. Hát az meg is érdemli. Szép ember, gazdag ember és sokat áldoz magára. Ezt a pompás kis fészket is ő rendezte be, ezt a lakást. Maga vette a butorokat, darabonkint vette, úgy hogy ne legyen feltűnő és azt mondta, hogy a fizetéséből vásárolta, a mit az irodában kapott. Ez tévedés volt, édesem. A pénzt Kun adta, azonban maga mindig elfelejtette ezt. Az a férfi áldoz magára: valóban meg kell becsülnie. Én ugyse érdemlem meg a becsülését, mert én egy gyáva, alávaló ember vagyok, a ki némán el-türtem, hogy szeretőt tartson, elfogadtam magától a pénzt, a mit Kuntól kapott és éltem belőle. Azután milyen áldozatot hoztam én már magáért? Semilyet, csak azt, hogy feleségül vettem s ezt is becsületbeli kötelességből tettem. Elesábitottam magát leánykorában és nem akartam a sárban hagyni, pedig ott hagyhattam volna, de hát nem hagytam ott, mert nem akartam, hogy a gyermeke apátlan, névtelen senki legyen. Ez mind semmi és egyáltalában nem ok arra, hogy hü legyen hozzám és megbecsüljön. Ugy-e, Lili?

Az asszony elnézett az ablak felé, mi közben lassan ringatta magát a hintaszékkel. Az arca egykedvűséget tükrözött.

— Ugy van, — mondotta hidegen. — Nagyon pontosan kinyomozott mindent. Az a Kun Béla nem rokonom, hanem a szeretőm. Hát persze; a szeretőm Neki adtam magamat, mert maga tönkretette az életemet és valahogyan kárpozlást kellett szereznem. Maga elesébitott, azután feleségül vett; alávaló volt, azután becsületes akart lenni és nőül vett, vagy mondjuk: nem hagyott a sárban. Ennél rosszabb helyzetbe sodort. A szegénységbe. Nem tudott eltartani. Könnyelmű ember volt fiatal korában, a lumpolásnak, a kártyának, meg a nőknek áldozta magát, a helyett, hogy a jövőjét biztosította volna. Néha volt állása, néha nem olt, úgy hogy nem is éltünk, csak tengődtünk. Nem tudott ruházni se és nem birt szórakozást se nyújtani. Én pedig nem nélkülözhettem ezeket: fiatal oltam, élni akartam és kerestem egy embert, a ki boldoggá tud tenni. A lelkiismeretem nem háborodott fel. Maga ugyse szeretett, hiszen csak egy nő voltam előtte, egy kellemetlenül befejezett kaland és úgy éltünk egymás mellett, mint két idegen ember, a kiket a sors arra kényszerített, hogy örökké együtt lakjanak. És akkor jött Kun és én neki adtam magamat, bár nem szerettem. Gazdag ember volt, csupán a pénze kellett, mert szép lakást akartam berendezni magamnak; elegáns ruhákban akartam járni, szórakozni akartam és meg akartam könnyebbíteni magának, szegény kis férjem, a lehetőségünk biztosítását.

(Vége következik.)

Talány.

Megfejtési határidő: 1914 január 1

A megfejtők között egy érdekes regényt sorsoluk ki.

A BÁNYA

REGÉNY KÉT KÖTETBEN.

Irta: **Ohnet György.**

Fordította: **Kató.**

ELSŐ KÖTET.

ELSŐ FEJEZET.

Egyikén amaz árnyas erdei utakon keresztül, melyek Normandiában oly gyakoriak, a mint a töltések mellett elonulnak, egy gyönyörű nyári napon, fiatal hölgy lovagolt. Álmodozva, magába sziva az illattól terhes levegőt, szabadjára eresztette lovát. Skót kutyája ott futkosott mellette s lépésben igyekezett haladni a bájos hölgy lovával. A legkisebb szellő sem rezgette meg a fák leveleit. A nap heve alatt megremegett a forró lég s tikkasztó meleg nehezedett a földre.

Egyszerre nagyot ugrott a ló s a kutya hangosan ugatott s éles fogait a férfi felé viesorgatta, ki e pillanatban leugrott a töltésről. A bájos amazon erősen megfogta a ló kantárszárát s csodálkozva nézte azt, ki megzavarta álmodozásában.

— Bocsánat, asszonyom, — szolt az idegen kellemes hangon — nagyon alkalmatlan időben léptem utjába... De nem hallottam jöttét... Már gy óra óta téelygek itt, míg végre megpillantottam ezt az utat. Leugrottam s így ijesztettem meg lovát, mely kicsibe mult, hogy le nem dobtá.

— Legyen nyugodt, uram, — szolt a hölgy bájos mosolylyal. Én nem esem le oly könnyen lovamról. Csitt, Fox, — szolt azután s elhallgattatja kutyáját, mely még mindig haragosan ugat az idegenre. — Ön nem idevaló?

— Csak tegnap érkeztem, — felel az idegen. — Ma reggel kirándulásra indultam s többé nem találtam meg az utat Neuville felé.

— Ön éppen háttal van oda... Ha néhány percig követni akar, elvezetem egy utra, a honnan egyenesen haza talál.

— Köszönöm, asszonyom, remélem, hogy nem nagy kerülőt tesz miattam.

Most elindultak s az ifjunak bő alkalma nyilott nézhetni a hölgy ragyogó szépségét. Csak azt nem tudta, asszony-e vagy leány? Negyedóra mulva

tág legelőre értek, hol juhok legeltek egy fekete kutya őrizete alatt.

— A vereshaju vajjon hol van? — szolt az amazon. — A juhok és a kutya egyedül vannak?

Alig mondta ki e szavakat, midőn hangos kacaj hallatszott a kicsiny bükk erdőből. Egy kis pataknál gyönyörű leányka mosott, míg egy vereshaju pásztorlegény mindegyre ingerkedett vele. A leányka félig boszusan, félig nevetve távol tartani igyekezett magától a legényt, de ez nem engedett; már átkarolta s a vad vigyorgás még jobban eltorzította amugy is rut arcát. Most már a leányka sem nevetett, szintén félni látszott ez állatias felhevüléstől. A lovasnő s az idegen csodálkozva nézték őket, midőn az idegen irtelen felkiált:

— Te semmirekellő, elbocsájtod-e a leányt, vagy megcibáljam a füledet?

A pásztorlegény rá sem hederített s haragjában az idegen oda akart menni, midőn a hölgy megszólalt:

— A legény félig süketnéma... hülye, kit irgalomból tartanak. Majd én rendet csinállok...

Ezzel megsarkantyuzta lovát s midőn a patakhoz ért, lovaglő ostorával megérintette a vereshajut, majd parancsoló mozdulattal intett neki, hogy távozzék. A vereshaju hülye kacajra fakadt s keresztül futott a legelőn, hol összeterelte nyáját, míg a kipirult arcu leányka ellenállhatatlan mosolylyal szolt:

— Köszönöm, kisasszony.

— Nem helyes, Rózsai, hogy így bizalmaskodol a vereshajuvál... Ki tudja, mi dul beteg agyában!

— Oh, nem bánt ő senkit, — felel a szép leány — csak ingerkedni szeret. Ám én nem félek tőle s magam is végeztem volna vele. Azért mégis köszönöm, kisasszony!

Ezzel a leányka megint a mosáshoz látott s dalolva hamarosan megfelekezett bohó kalandjától.

A lovasnő s az idegen folytatták utjokat s midőn kiértek a pagonyból, gyönyörű völgy tárult elejük. Jobbról a magaslaton XIII. Lajos korabeli, remek parkkal környezett kastély emelkedett. A domb mögött kecesesen terült el Neuville, a csinos mezőváros. A lejtő közepén, óriási vakondturáshoz hasonlóan, fehér domb emelkedett. Egy pil-

lanatig a hölgy s az ifju is elmerültek e békés, remek táj nézésébe, míg az utóbbi megszólalt végre:

— Most már tudom, hol vagyok... Ez itt Neuville... Jobbról, a fák mögött emelkedik a Clairefont kastély es emitt a bánya. Fogadja hálás köszönetemet fáradozásáért. Nem volna kegyes — s ezzel az ifju mélyen meghajolt — megmondani nekem, kinek tartozom hálával ennyi szivességért?

— Clairefont kisasszony vagyok, — mond a hlgy egyszerűen. A név hallatára az ifju önkénytelenül meghátrált s elfordította piruló arcát. A szép lovasnő meglepetéssel nézte és mintegy ellenállhatatlan érzelemtől ösztönözve, sietve kérdezi:

— S ki ön, uram?

— Carvayan Pascal vagyok, — felel az ifju tompa hangon.

Alig hallotta Clairefont kisasszony ezt a nevet, midőn arca a végtelen büszkeség kifejezését öltötte magára; szemei hidegen és keményen néztek, ajkára megvető mosoly ült és a mig ostorával a levegőbe suhintott, mintha áthidalhatatlan falat akarna emelni maga s a fiatal ember közé, füttventett a kutyájánaá, megsarkantyuzta lovát, a nélkül, hogy csak a fejét is hátrafordította volna.

Az ifju megbüvölve állott s nem a megvető mozdulatra, csak a leány csodás szépségére gondolt. Szemeivel követte a bájos alakot, míg már az utolsó porfelhőske is eltűnt, azután hatalmasan ráütött botjával a porondra s magyban szlt:

— Mily büszke! Alig tudta meg, ki vagyok, már a tekintet alamizsnáját is megvonta tőlem, mit pedig az utszéli koldustól sem sajnál... Mily jól adta értésemre, hogy rá nézve nem létezem! Legyen! A végzet ellenségekké tett bennünket s mindenütt szembe állított egymással. Clairefont vagy Carvayan! Köztünk ki van mondva a háboru... Kár, milyen szép!

Elővette óráját s látta, hogy még csak tizenegy óra van. Lassan lefelé haladt s most teljesen ki volt téve az égető nap hevének. Védelmet keresve nézett körül Pascal, midőn a bükk erdőcske szélén meglátta a koresma vörös tetőjét, melyen már messziről volt olvasható: "Vig fiuk találkozója. Pur-

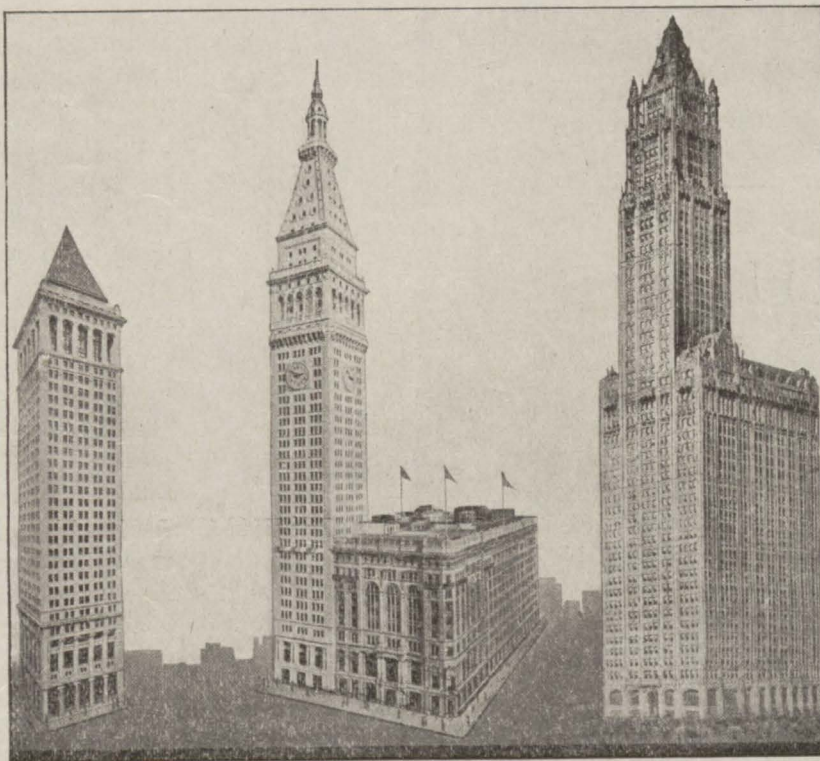
tois, koresmáros." Nyári vasárnapokon itt gyült össze Neuville munkásnépe.

Pourtois, a nagyon kövér s a sok ivástól teljesen elbutult ember, kit érelyes felesége nagyon féken tartott, kis idő alatt oly jó hírnévre emelte koresmáját, hogy av árosi kávéházak tulajdonosai panaszokdtak a konkurrenciam miatt. Pourtois már valósággal gazdag embernek volt mondható, ki ám azért szívesen szóba állott bárkivel — ha a felesége nem látta.

Midőn Pascal meglátta a koresmát, meggyorsította lépteit s midőn a csinos ház elé ért, csak nehezen ismert az

fejét, hogy lássa, helyén van-e a koresmárosné, azután ismét a játékosok felé fordult.

Ebben az elhizott egyénben, kinek még a szeme sem látszott ki zsiros arcából, Pascal Pourtoisra ismert. Mellette ült Fleury, a neuvillei békebíró irtoka; közel negyven éves, iszonytatóan csunya ember volt, ki mindig fekete ruhában járt, mint a hogy ez nyilvános hivatal betöltő egyénhez illik. A harmadik egy óriási testalkatu, szintén negyven éves egyén volt. Kezeik olyanok voltak, hogy az ember azt hihetné, hogy egy ökröt agyon tudna

1. Bankers Building. 2. Metropolitan Building. 3. Woolworth Building.

A világon ez a három a legmagasabb épület.

egykori szalmatető koresmára. Kíváncsi volt megtudni, hogy a koresmáros is ugy megváltozott-e, mint a koresmája s belépett.

Hüs, üdítő félhomály fogadta s a fiatal ember, kinek szeme már megszokta a nap vakító fényét, csak nehezen tudta megkülönböztetni a tárgyakat. Néhány perc múlva azután már látott egy asztalnál három egyént, kik közül kető annyira elmélyedt a dominózásba, hogy észre sem vették jöttét, míg a harmadik csak éppen annyira emelte fel

zuzni velük, ha nevetett, mindig fuldoklási roham vett erőt rajta. Tondeur apónak hívták és Pascal emlékezett, hogy valamikor gyakran megfordult az édesatyja házában, kivel igen jó viszonyban látszott lenni. Egyebekben fakeskedő, ki állandóan kétszáz munkást foglalkoztat az erdőkbén, melyek nyilvános árverésen, vagy magánuton kerülnek kivágás céljából hozzá.

Pascal leült egy sarokasztalhoz. A játékosokat mi sem zavarta, midőn egyszerre kocsizörej volt hallható s nem-

sokára mindannyiok figyelmét magára vonta egy koesi, mely a koresma előtt megállott. Hamarosan megnyilt az ajtó is és bársony ruhába öltözött, nyúlánk fiatal ember izgatottan lépett a koresmába.

— Pourtois apó, menjen ki a koesimhoz, ott talál majd egy állatot, mely a magáé és melyet nem kellene ott csavagtatnia a mi erdőnkben... Most az egyszer visszahoztam... De jövőre, istenemre mondom, összetöröm a bordáit! Különben ezt megmondtam neki magának is.

Fleury a maga gyors lábaival már kinn volt. Gunyoros arca felvidult, szemei kárörvendő tűzben égtek, rut szája angos kacajra nyilott s megmutatta rut, töredezett fogait.

(Folytatása következik.)

HUMOR

Tévedés.

Gyónás közben ellopta a cigány a tisztelendő ur óráját és mondja:

— Loptam szent atyám egy órát.

— Add vissza annak, akitől loptad, mondja a lelkész.

— Fogja, tisztelendő urnak adom.

— Nekem ne add, add annak, akitől loptad.

— Annak már kiáltam de nem kell neki.

— Ugy hát tartsd meg magadnak, nyugtatá meg jószívuileg a lelkész a morét.

Csak később vette észre a tévedést, de már akkor késő volt, mert a more akkor már hegyen-völgyön is tul volt.

Akasztfófa humor.

.. Egyedül ment automobilozni a gróf ur, de egyszer csak az automobil megállt sa gróf ur sehogy sem tudta megindítani, leszállt tehát a gróf ur és elkezdte tolni az automobil, gondolván; hátha megindul magától. De bizony az csak egy helyen maradt, Meglátja ezt egy siheder s imígyen szól a grófhhoz; üljek rá és túlköljek, hogy valakit véletlenül el ne gázoljon?..

KI EMLÉKSZIK ÖNRE?

Az ember arcát még a rokonai is elfeledik, ha hosszú időn át nem látják. Ezért van olyan kelendősége a fényképeknek, a melyek a legkedvesebb emlékek mindenkire nézve. Ha azt akarja, hogy ne csak a levelét lásák a rokonai, ismerősei és barátai, hanem az arcát is, akkor irjon nekünk azonnal és mi küldünk önnek

100 darab saját arcképével ellátott levélpapirost

a hozzávaló borítékkal azonnal. A saját arcképével ellátott levélpapirosok és a hozzájuk való borítékok ára olyan olcsó, hogy csaknem

INGYEN

kapja azokat. A papir a legkitünőbb levélpapir és az arckép úgy néz ki rajta, mintha csak meg akarna szólalni. Ha ilyen kedves emléket akar szerezni magának, akkor

küldje be azonnal a legjobb fényképét és mellékeljen egy \$3.50 centről szóló money ordert. Az arcképes levélpapirosokat azonnal elkészítjük és a legközelebbi postával kiküldjük az ön címére.

Minden ismerősének és jóbarátjának arcképes levelet írhat ezentul.

Minden rokonának az óhazába arcképes levelet küldhet.

100 arcképes levélpapir és 100 boríték \$3.50.

200 arcképes levélpapir és 200 boríték \$5.50.

Küldje a rendelést azonnal erre a címre:

HUNGARIAN MINERS FUBL. CO.

157 East 4th Street

NEW YORK, N. Y.